

[LEILENDING](#) OVF KIRKEFONDET NÆRINGSLIV BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENTET

Ordfører føler seg som leilending i egen kommune

Stina Anlaug Sætre (Sp), ordfører Drangedal: – Det er vanskelig å få tak i systemet med OVF. Foto: Ola Karlsen

Av [Ola Karlsen](#)

Sist oppdatert:
12.04.24 07:58 [v](#)

Del

– Opplysningsvesenets fond opptrer nesten som en stat i staten. Det er svært uoversiktlig og frustrerende at de eier nesten alt i kommunens sentrum, sier ordfører Stina Anlaug Sætre i Drangedal om Kirkefondet som skal bli et aksjeselskap.

 Les alt på nationen.no i 1 måned for 1 krone!

Tilbudet gjelder kun nye abonnenter.

Drangedal: Den eldste delen av prestegården i Drangedal sentrum er snart 250 år gammel, og kirken ligger vakkert til med utsikt sørover innsjøen Toke.

Men kirkens innflytelse i Drangedal er ikke bare historisk. Fortsatt eier Opplysningsvesenets fond (OVF) nesten all grunn i tettstedet Prestestranda som utgjør sentrum. Fondet forvalter både eiendom og verdier som historisk er knyttet til Norges mange prestegårder.

LES OGSÅ

Alt dette eies av staten – sjekk din kommune

Rundt kirken eier de fortsatt 2000 dekar, noe som utgjør et areal på hele 333 fotballbaner. Alle utviklingsplaner må derfor gå en ekstra runde med grunneieren.

– I Drangedal er det OVF som eier hele kommunesentrumet, og vi må forhandle med dem hvis vi skal gjøre noe. Vi føler oss som leilendinger, men har jo lyst til å bestemme selv, sier ordfører Stina Anlaug Sætre (Sp).

Opplysningsvesenets fond

Opplysningsvesenets fond (OVF) ble stiftet i 1821 og har hatt et særskilt vern i Grunnloven.

Men opphavet til de enorme rikdommene – rundt 10 milliarder kroner – som OVF forvalter er ennå eldre.

På midten av 15-hundretallet var kirkens eiendommer spredd, men ved reformasjonen ble bispegodset og klostergodset lagt til kronen og regnet som del av krongodset.

Fra 1687 fikk prestene rett til prestegård, noe som sikret deres inntektsgrunnlag. Godset var stort sett intakt i 1814 da Grunnloven ble skrevet.

Ved utgangen av 2022 eide fondet 1211 bygninger totalt, hvorav var 275 bispe- og presteboliger, skriver departementet.

Siden dannelsen av fondet har eiendomsretten vært omstridt.

Regjeringen ønsker nå å omdanne OVF til et aksjeselskap som blant annet skal sikre fremtidig vedlikehold av kirkebygg. Målet for dette AS-et skal være størst mulig fortjeneste.

– Heftig overprising

I dag betaler kommunen over en halv million kroner i årlig leie av eiendom. Både idrettsanlegg, skoler, kulturhus, veier og butikker må forholde seg til Kirkefondet som grunneier.

– Vi mener det er en heftig overprising. Ingen andre skjønner hvordan de regner ut denne leieprisen. OVF eier omtrent alt, men de gjør jo ingenting. De bygger verken veier eller ordner infrastruktur. De sitter bare og høster av det kommunen, private og næringslivet gjør, og så bruker de ferdig byggeklare tomter som utgangspunkt for en leiepris, sier ordfører Sætre som sier hun har politisk ryggdekning for sine beskrivelser – også fra samarbeidspartneren KrF.

– Vi mener det er en heftig overprising. Foto: Ola Karlsen

Nå skal OVF omdannes til et aksjeselskap med høyest mulig fortjeneste som rettesnor. Det vekker reaksjoner i Drangedal med sine drøye 4000 innbyggere.

Saken ble sendt på høring i desember, mens svarfristen var satt i januar. Kommunen rakk ikke å behandle saken politisk, så deres høringssvar er bare behandlet administrativt.

«OVF har tilnærma arealmonopol i vårt kommunesentrum», skriver de, og går over til kritisere prisene «som ligg vesentleg over tilsvarende areal andre stader i kommunen».

Drangedals ordfører Stina A. Sætre føler seg som en leilending under Opplysningsvesenets fond. Kirkefondet eier nesten hele kommunens sentrum.

«OVF eier mange sentrale arealer i bygder og byer i hele Norge på vegne av fellesskapet. Vårt prissetting av både feste og salg av areal, er regulert gjennom en rekke lover. OVF har ikke anledning til å overføre eiendommer til annet enn markedspris», svarer OVF's kommunikasjonsrådgiver Torbjørn Ellingsen.

Han svarer ikke på den mer fundamentale kritikken som også kommer fra Stina Anlaug Sætre:

- Det er vanskelig å få tak i systemet med OVF. De opptrer nesten som en stat i staten, det er vanskelig å få tak i det og skjønne hvordan det fungerer. Det er svært uoversiktlig og frustrerende at de eier nesten alt i kommunens sentrum. Vi planlegger som om grunnen er vår, men det er jo vanskelig. Jeg tror ikke det kommer til å bli billigere ved at OVF blir gjort om til et aksjeselskap.

Avtalen som glapp

Et par minutter unna barne- og ungdomsskolen hvor Sætre jobbet før hun i fjor høst ble ordfører, ligger Drangedal Bygdetun inne i skogkanten. Kommunen mener forhandlingene om kjøp av arealet illustrerer hvordan Kirkefondet opptrer. For ti år siden ble leieprisen satt opp:

- Her var det en leieavtale på 1700 kroner i året frem til for ti år siden, men så kom et krav på 65.000. Etter forhandlinger ble det redusert til 55.000 kroner, men vi vil jo helst kjøpe området selv. Dette er et bygdetun, og det har aldri vært snakk om at det skal være noe annet.

I fjor sommer ville Miljødirektoratet være med på et spleiselag for å sikre Bygdetunets areal, og ta halvparten av regningen. De mente det naturlige var å legge landbruksverdi til grunn for prisen. Direktoratet ville dekke 922.500 kroner til å sikre de nødvendige dekar, noe som altså gir en pris på noe over 1,8 millioner kroner for grunnen.

LES OGSÅ

Strid om kirkefondets enorme skogområder

I tillegg ville de sponse en annen del av planen, installasjon av et toalett for turgåere og publikum.

Men OVF kunne bare akseptere en pris på 2,1 millioner kroner fordi de var «forpliktet til i disse sakene å velge det alternativet som forretningsmessig er gunstigst for fondet», altså som boligareal. Miljødirektoratet trakk da sitt tilsagn om støtte, og hele kjøpet falt i fisk.

OVF bestrider beskrivelsen

Proessen før også Hans Magnus Gautefall, bygdetunets styreleder, til å reagere. Han mener OVF opptrer som «prisdrivere» som også «bidrar til å stoppe utvikling på tunet»:

- Direktoratet fastsatte hva de var villig til å betale for å frigjøre grunnen, men OVF ville ha en høyere pris - og bare det er jo forunderlig, sier han.

– Her legger OVF som en klam hånd over aktivitetene, sier Hans Magne Gautefall, styreleder Drangedal bygdetun.
Foto: Ola Karlsen

– Nå betaler vi 55.000 i festeavgift i året. Kapitaliserer man det kommer man til en halvannen million, men OVF krever 2,2 millioner. De følger ikke de normale reglene. Og det er jo rart at de definerer dette som et boligområde, for det kommer jo aldri noe annet her.

– Her legger OVF en klam hånd over aktivitetene. Vi er en frivillig organisasjon som ikke eier grunnen, og har heller ikke økonomi til å kjøpe den. sier Gautefall.

LES OGSÅ

Vil at bønder skal overta prestegårdene

OVF er ikke enig i denne beskrivelsen:

«Vi bruker prinsipper fastsatt i rettspraksis og uavhengige takseringsfirmaer for å sette verdien, og har ingen grunn til å betvile deres grundige vurderinger. Gautefalls påstander om at OVF ikke følger de normale reglene er helt og holdent feil», skriver fondets kommunikasjonsrådgiver i en epost etter å ha fått lest alle uttalelser.

Til dette svarer Gautefall:

– Festeavgifta er normalt en indikator på verdien av grunnen. Her er det ikke samsvar. Det er symptomatisk at OVF konsekvent velger metoder – jeg gjentar – velger metoder for prissetting som er mest mulig ugunstig for Drangedal Bygdetun og som er blotta for samfunnsansvar.

– **En hemsko**

Styrelederen er kritisk til hvordan det statseide organet opptrer:

– OVF er en hemsko for oss, det er vanskelig å få gjort ting. Vi fikk jo tilsagn om støtte fra Miljødirektoratet om statlig sikring av grunnen, men det er stoppet fordi OVF krevde en uakseptabel pris. I tilsagnet lå det også et tilskudd til å bygge sanitæranlegg på området for turgåere og andre. Det er sårt tiltrengt, men nå stopper også dette på grunn av OVF.

– Det er vel og bra å gi støtte til å vedlikeholde kirker, men da kan man ikke innføre enda mer profitttenkning i den andre enden.

– OVF har retningslinjer om å ta hensyn til allmennyttige formål. Det gjør de ikke her, og nå skal det bli større markedstenkning i OVF. Det blir bare verre hvis dette går gjennom. Det er urimelig, særlig for kommunen, sier Hans Magnus Gautefall.

LES OGSÅ

Kirken om nytt AS: – Må tjene mest mulig penger

Kritikken fra kommunen kan også ha satt ting i bevegelse. Fredag om to uker skal OVFs direktør Ole-Wilhelm Meyer til Drangedal for å møte ordføreren. Fondet håper at det kan åpne opp for et samarbeid, for deres formål er å lytte, oppklare misforståelser og «vårt handlingsrom» omkring prissetting, opplyser Torbjørn Ellingsen.

Les mer om: [Leilending](#) [OVF](#) [Kirkefondet](#) [Næringsliv](#) [Barne- og familiedepartementet](#) [Drangedal](#) [Den norske kirke](#)

Nationen

Følg side 48 k følgere

Se kommentarer

Kommentarer til denne saken

Til toppen

Ansvarlig redaktør: Jannicke Engan • Administrerende direktør: Jannicke Engan • Konst. nyhetsredaktør: Ingjerd Sørli Yri
• Politisk redaktør - Anne Ekornholmen • Sentralbord: 21 31 00 00 • Kundesenter: 32 27 70 92
• abonnement@nationen.no • Annonse: 21 31 44 44 • annonse@nationen.no
• Besøksadresse: Schweigaardsgate 34 E 0191 Oslo Norge • Postadresse: Postboks 9303 Grønland 0135 Oslo
• Org. nr.:914 531 543 • Nationen arbeider etter Redaktørplakaten og Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk
• Redaktørplakaten • Vær Varsom-plakaten • Personvernerklæring • Åpenhetsloven • Utgitt av Nationen AS
• Annonseinnstillinger

Nationen © 2024

